

MAGYAR KÖNYVESHÁZ.

ADALÉKOK SZABÓ KÁROLY RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁRÁNAK
I—III. KÖTETÉHEZ.

A Todoreszku-Horváth Könyvtár ismeretlen régi magyar
nyomatványai.¹ (Második közlemény.)

9.

Kassa, 1628. [Pótlás Sztripszky: Adalékok I. 1915. sz.-hoz.]

O es Vy | *KALENDARIVM* | CHRISTVS WRVNK* | SZULETESE után: | *1628.* | Esztendőre, ki Bissextilis, | 366 Nappal. | *Az FRÖLICH DAVID által,* | *Caesareopolitan. Pannon. Astroph.* | *AZ BRASZLAI Kalendariumból* | *Magyarrá fordítottat es Nyomatattot.* | *Cum peculiari Gratia & Privilegio Sere* | nissimi PRINCIPIS Transylvaniae, Par|tiumq̄ Reg: Hung: Dni, & c. & c. | *CASSAN, Sultz DANIEL által.*

Hozzájárul külön címlappal, de folytatólagos tvjelzéssel:

PROGNOSTICON | ASTROLOGICUM. | *Az az:* | Az Eghi fő Czillagoknak | forgásábúl való Effectusoknak | itélete es jövendőlése, Christus Vrunck | Születése után, 1628. Esztendőre. | Melly Embolismalisanak vagy | Napszökönek mondatik, | 366 Nappal. | *Irattatot: DAVID FRÖLICHIVS,* | *Astrophilus* es az *Mathematica Tudosman-*nak szeretője által. | *Iupiter* es *Venus* ez Esztendőnek VRA, & c. | *CASSAN, Sultz Daniel által* | 161 A—F iv.

Végén fametszet: Eer vagasról való Figura.

Kemény Lajos (M. Könyvszemle 1911. 157. l.) és nyomán Sztripszky (Adalékok I. 1915. sz.) a következőképp idézik: Kassa, 1628. Naptár az 1628-ik évre. «1627. 17. Novembris. Az compactor Dániel Schultz adott calendáriumokat, németeket és magyar nyelven valókat.» Városi jegyzőkönyv. — Ez az egyetlen ismert példány.

A *-gal jelzett részek vörösbetűsek.

¹ Az első közleményt l. az 1929. évf. 95—98. lapjain.

10.

[543] Lőcse, 1629.

CALENDARIVM | CHRIST(VS) URVNK | *születése után 1629. esztendőre.* | Nagy szorgalmatossággal irattatot | *D. HERLICIVS DAVID* | által. | (Magyar címer) *LŐCSEN* | Brewer Lőrincz által. |

Hozzájárul külön címlappal, de folytatólagos ívjelzéssel:

Kis Practica | az az: | A Csillagok forgásának jedzé|siből némely kiváltképpen valo dolgokra | néző rövid Jövendölés, ez ielen Eszten|döre, mely Christus Vrunk szű|letése után | 1629. | Figyelmetesen irattatot, és Sile|sia mellet lévő szomszéd Országokra | és Tartományokra alkal|mazzatot | D. HERLICIVS | DAVID | és HANCKEN BALINT | által | LŐCSEN, | Nyomtattatot Brewer Lőrincz által. 16 r A—F iv (8 levelenként) 47 sztl. lev. (vége hiányzik).

11.

[544] Bártfa, 1630.

EVANGELIO|MOK ES EPISTO|LAK, | Mellyeket az Vrnepokon és fő fő Innepe|ken Esztendő által, az Keresztyéni Gyűleke|zetben szoktanak olvasni és megmagyarázni, | Igen rövid, de drága és hasznos Summa|riomockal és tanuságockal össze. | Az EGYÜGYŰ KERESZTYÉNEK|nek és tanuló gyermekeknek az Keresztyéni | tudományban való épüle|tíre, nevekede|sére, és meg erősítésere, | M. GEORGIUS TILLENUS | Német írásából Magyar nyelvbe mostan | fordítottat és ki nyomtattatot, | BARTFAN | KLÓSZ JAKAB által, | 1630. Esztendőben. | 8 r A—Z + Aa—Dd iv 163 sztl. lev.

Szövegközi fametszetekkel, egykorú domborított hártyakötésben.

12.

[545] Kassa (1631).

Vy es O Kalendarium, | CHRISTVS WRVNK | SZŰLETESE vtán: | *1631.* | *D. HERLICIVS DAVID* | fő *Philosophus* és *Mathematicus* által | (Magyar címer) *CASSAN nyomtattak*.

Hozzájárul külön címlappal:

Prognosticon Astrologicum, | Az Az: | Az Egnak és Csillagoknak | forgásából valo Itilet, némely történeendő | dolgokról, és üdőknek vál-

tozásáról, ez | mostani Esztendőre, mely Christus | Vrunk születése
vtán. | 1631. | *Figyelmetessen és bölcsen irattatot es az | 16b szomszed*
Országokkal es tartományoc|kal együt az Magyar Országgi Meridianusra is
alkalmaztatot, | D. HERLICIVS DAVID | fő Philosophus és Mathe-
maticus | által. | CASSAN nyomtattak. | 16 r A—E iv (8 levelenként)
40 sztl. + 12 üres lev. egykorú feljegyzésekkel.

Az egyes hónapok élén fametszetekkel. A nyomtató: «Nehai Daniel
Schultz özvedgie Maria ajánlja a kalendáriumot Az Szabad Kiraly Nemes
Cassa varasanak, Nemes Becsületes fiaianak, Tanacsanak, Fűrmenderenek es az
egesz Keresztieni Közeseznek».

13.

[546] Lőcse, 1636.

Frölich David *DAVID FROELICH* | *Késmárki Astronomus* |
CALENDARIO|MA, | Christus Urünk születése | után *1636* esz-
tendőre, | melly Bissextilis, | szereztetett | és | Magyar s Erdély Or-
szágra, fő|képpen az Eghi tengelnek 48. | grádicséig való fel-emelke|dése
szerent alkal|maztatott. | *Lőcsén, Brever Lőrincz által*.

Hozzájárul külön címlappal:

Iudicium Astronomanticum | az az : | AZ EGI CSILLAGOK|nak
forgásból indéto e|rejkéből és aláhato cselekedetek|ből vétetett jövend-
dölés ez je|len esztendőre 1636 | Christus Urünk születése | után. |
Kiváltképpen valo szorgalmatossággal | Magyar és Erdély Országbra
alkolmaztatott. | Frölich David Késmárki | Astronomus által. | 16 r
A—E iv (8 levelenként) 40 számozatlan és 12 közbekötött üres levél
egykorú feljegyzésekkel.

14.

[547] Lőcse, 1638.

Frölich, David *DAVID FRÖLICHIVS* | *Késmárki Astro-*
nomus, | *CALENDA|RIOMA,* | Christus Urunk szüle|tése után |
MDCXXXVIII. | esztendőre, | szereztetett | és | *Ez Magyar Országgi*
s Erdélyi Eghéz | szorgalmatosan alkalmaztatot | *Lőcsén, Brever Lőrincz
által.* |

Hozzájárul külön címlappal:

IUDICIUM | Astrologo-Phyficum, | *Az az:* | Az Eghnek, Budoso
és kőz Csilla|goknak forgáfokból, és ide ala|tó cselekedetekből véte-
tet iti|let és jövendölés ez | 1638. eszten|dőre. | Kiváltképpen való szor-

gal|matos figyelmezzéffel Magyar Or|fzagra és Erdélyre alkohol|maztatot, |
 DAVID FROELICH | *Késmárki Astronomus* | által. 16 r A—F iv 46
 sztl. és 12 közbekötött üres levél egykorú bejegyzésekkel.

A *-gal jelzett részek vörösbetűsek.

15.

[548] Bártfa (1639).

FROELICH DAVIDNAK | *Késmárki Astronomusnak* | *CALEN-
 DA | RIOMA* | Mellyet irt Christus Urunk | Születése után | *MDCXXXIX.
 Esztendőre* | és | *A'Magyar és Erdély Országbi* | *Eghez és nevezet szerént*
az | *Cassa városának állapotiyához is* | *alkalmaztatott* | *BARTFAN*
 Nyomtatottat KLŐSZ JAKAB által. |

Hozzájárul külön címlappal:

Prognosis | *Astrologo-Physica*, | az az: | AZ EGYH CSILLA | goknak
 és Planétáknak ter|mészet-szerént való cseleked|teknek tekintetéséből
 vőt | Jövendőlés. | Christus Vrunk Születésének | 1639. esztendéjére. |
melly | FROELICH DAVIDTól, *Szepesség|ben az Havasok alatt Késmárkon*
la|közö Astronomustól irat|tatott. | 16 r A—E iv (8 levelenként) 40 sztl.
 és 12 közbekötött üres levél egykorú feljegyzésekkel.

A szerző ajánlja Váradi Pálnak, Kassa város tanácsosának.

16.

[549] Bártfa, 1641.

[Erdőbényei János] IANUA | LINGVARVM | BILINGUIS, | La-
 tina & Hungarica. | *Sive* | MODUS AD INTE|gritatem Linguarum
 Compendio | cognoscendam maximè accomo|datus: ubi sententiarum
 selectio|rum Centuriis duodenis omnia | fundamentalia necessaria, &
 fre|quentiora vocabula semel, sineq'; | repetitione compre|hendun-
 tur. | *Praecedente* | Dictionario | BARTPHAE, | Typis Jacobi Klősz I
 | MDCXLI | 8 r 5 sztl. lev. + 294 l.

Ugyanezen évből lőcsei kiadása is ismeretes. V. ö. Szabó Károly RMK
 II. 579. sz. — Újabb kiadása Várad 1654. V. ö. U. ott I. 899. és II. 819. sz.

17.

[550] Bártfa (1641).

FRÖLICH DAVIDNAK | *Késmárki Astronomusnak* | *CALEN-
 DA | RIOMA,* *Christus Urunk születése után* | *1641* | *esztendőre, mely*

első eszteni dő a *Bissextilis* után, | *szereztet*, és | Magyar s Erdély Országra | figyelmetessen alkalmaztatot. | *BARTFAN* | *Nyomtattat*ot Klósz Jabab által|.

Hozzájárul külön címlappal:

Prognosticum Astrologicum | *avagy* | Az Egnek forgásából és alá | ható cselekedéséből ez Planétéknak | és Csillagoknak erejéből vétetet, és | a föld kerekiségére néző Jövendölés, | Christus Urunk Születése után | 1641 esztendőre | Kivált-képpen-való figyelmetesség|gel Magyar és Erdély Országra | alkalmaztatot | FROELICH DAVID | *Késmárki Astronomus által.* | 16 r A—E iv (8 levelenként) 40 számozatlan és közbekötött 12 üres levél egykorú feljegyzésekkel.

Szerző ajánlja művét uszfalvi Usz Itvának, Sáros vármegye alispánjának. A *-gal jelölt részek vörösbetűsek.

18.

]551] Várad, 1644.

FROELICH DAVID | Magyar Orzági Astronomus | *KALENDA|RIOMA,* | Chrifus Urunk születése után | *1644* | *esztendőre* ; Melly Biffextilis, az az, olly esztendő, | melly minden negyedik esztendő után, a' Mátyás ugrását, avagy tóldalek napot elő|hozza, és áll 366 napokból. | *Magyar orzágra és Erdélyre szorgalmatos|jan alkalmaztatott.* | *VARADON* | SZENCI KERTESZ ABRAHAM.

Hozzájárul külön címlappal:

PROGNOSIS ASTROLOGICA | *avagy* | *A tsillagoknak hatatoságából* | edgyben folyásából, és tselekedő | erejéből való jövendölés; Az | *1644* | Esztendőnek (melly Biffextilis) | néminémüségéről, az Eclipsifekről, Ha|dakról, Betegségekről, Föld és He|gyek terméséről, az Eertz nemek|nek reménségéről, & c. | Iratott | *FROELICH DAVID* | Magyar Orzági Astronomus által. 16 r A—E iv 40 sztl. és 12 közbe-kötött üres levél egykorú bejegyzésekkel.

A *-gal jejlött részek vörösbetűsek.

20.

Szeben, 1646. [Pótlás Sztripszky: Adalékok I. 1982. sz.-hoz.]

Siderius János Catechismus, | Az az: | Rövid kérdések | és Feleletek által valo Tan|ítás: Az Keresztyéni Hűtnek | fő Agazatirol. | *Siderius János által irattat*ot. | SZEBENBEN | *Nyomtattat*ot Lintzi Marcus | által

1616 Esztendőben. | 8 r A—D iv (váltakozva 8 és 10 levelenként) 36 sztl. lev.

Könyvtáblából kifejtett töredéke megvan a nagyszzebeni evang. gimnázium könyvtárában. V. ö. M. Könyvszemle, 1884. 117. l.

21.

[552] Lőcse (1650).

Frđlich Dávid Uy és O | *KALENDA|RIOM.* | *Christus Urunk* születése után | *1650.* | Esztendőre. | *Felső Magyar Országgra, Szepessegre és | rész szerint Erdely Országgra is | alkolmarztatott* | *FROLICH DAVID,* | Késmárki Astronomus által. |

Hozzájárul:

PROGNOSTICON | *Astrologicum*, | az az: | A Plánétáknak, és az neve|zetes Tsillagoknak forgásiból | való JÖVENDŐLes, | *Christus Urunk születése után* | *1650* | ESZTENDÖRE | *Mellyben* | Az esztendőnek részeiben esendő | néminémű tsudákról, avagy, az Ecclipsi|sekről, Betegsegekről, & c. való dolgok | jegyeztettek — meg, | *FROELICH DAVID,* | *Késmárki Astronomus és Practicus által.* | A—E iv (8 levelenként) 40 sztl. + üres lev. egykorú bejegyzésekkel.

22.

[553] H. n. 1652.

NOS GEORGIUS RACOCI DEI GRATIA PRINCEPS Transsylvaniae... ARTICULI | VNIVERSORVM DOMINO|RVN REGNICOLARVM TRIVM | Nationum Regni Transylvaniae & Par|tium Hungariae eidem annexarum, in generalibus eorum Comi|tiis, ALBAE IULIAE ad diem Decimum Octavum Mensis Febru|arii Anni Dñi Millesimi Sexcentesimali, Quinqua|gesimi secundi, indictis, celebratis, | conclusi | 2° A—E iv 9 sztl. lev.

(Magyar szöveggel).

23.

[554] Várad, 1653.

Paduai Julius Caesar: Practica | ARITHMETICA | Az az: | SZAMVETŐ | TABLA. | Mellyben minden féle | Adásról és Vételrol akar mi|nemű kereskedésbenn is bizonyos számoknak summáját | készen és könnyen fel|találhatni. | PADVAI IULIUS | CAESAR által irat|tatott. |

(Most) pedig e' gyönyörű kis for|mában elsőben kibotsát|tatott; | VARA-
DON, | KERTESZ ABRAHAM által. | MDCLIII. A—O iv 112 sztl. lev.

24.

[555] Bécs (1564).

KALENDARIOM | KRISTUS | Urunk születése után az |
MDCLIV. | Rendeltetet Estendőre nagy szorgal|matossággal | *PYCH-
LER VID,* Altenburgi Má|*temátikus Apost: és Imp: Notáriussa
által. | *Német, Magyar es ezek szomszéd|ságában* | lévő országok szolgá-
lottyára. | *Es az Trojáról való historiának következendő* | részével
együtt. | (Magyar cimere.) *Nyomtatta-ki Béchben, Kyrner Jakob János* |
Alsó Austria könyv-nyomtatoja. | 8 r 12 lapból álló töredék.

A *-gal jelölt részek vörösbetűsek.

25.

[556] Lőcse, 1654.

Uj és O | *KALELDA|RIOM,* | (sic) Ez Christus születése után |
nagyon fenyegető, | *1654.* | *Mellybe a' havak, hetek és Inne|pek, Planéták*
járásai, Aspectusok és időknék folyási Napnak és Ejnek hossza, | *Nap fel-*
támadása és le nyugovása | *megtalálható.* | Melly mostanra irattott | *Neu-
barth Christoph,* | *Theologus és Astrologus által* | Lőtsén, Brevér Lőrincz
által. |

Hozzájárul:

Astrologiai vizsgálás, | *Az mi Idvőzítőknék szü|letése után való |
1654. Mellyben az fő Aspectusoknak, és a" | felső Planétáknak; s'
azokkal edgy|ben pedig, a' nálunk látható nagy | Napnak fogyatkozásit,
folyásit és e|rejét is, ez világi dolgokkal, hada|kozásokkal és természet
szerint | való esetekkel edgyütt megmagyaráz; | *Es nagy szorgalmatos-*
sággal le-ir, | *NEUBARTH CHRISTOPH* | Theologus és Astronomus. |
8° A—E iv 40 sztl. + 12 közbekötött üres levél egykorú jegyzetekkel.

A *-gal jelölt részek vörösbetűsek.

26.

[557] Lőcse (1655).

Uj es O | *KALENDA|RIOM,* | Christus Urunk szü|letése
után való | *1655.* | esztendőre. | *Mellyet Magyar és Erdély Or*|szágra

mostan nagy figyel|metesseggel alkalmaz|tatott* Neubarth Christoph | *Teologus és Astrologus.* | *Lőcsén, Brever Lőrincz által.* | 8 r A—E iv 40 sztl. † 12 közbekötött üres lap egykorú jegyzetekkel.

A *-gal jelölt részek vörösbetűsek.

27.

[558] Lőcse, 1656.

Uj és O | *KALENDA|RIOM,* | Chriftus Urunk szü|letése után való | *1656* | esztendőre | *Mellyet Magyar és Erdély Or*|szágra mostan nagy figyel|metesseggel alkalmaz|tatott | *Neubarth Chriftoph* | *Theologus és Astrologus.* | Lőtsén, Brever Lőrincz által. |

Hozzájárul külön címlappal:

Astrologiai vizsgálás | *Az mi Idvezítő Urunknak* | szü|leté|fe után való | *1656* | *esztendőre* | *Mellyben, Isten által, mindennemű* | dolgokat, hadat, békeséget, Ecclipsi|feket, és más több természet szerént | való efeteket, jót, gonoszt, vala|mellyeket kell várnunk, az Egnek | forgá|fíbol rövideden meg|jelent | NEUBARTH CHRI*|STOPH, | *I. Bole|sl. Prédikát. és Astro|nomus* | 16 r A—E iv 40 sztl. és 13 közbekötött üres levél egykorú bejegyzésekkel.

A *-gal jelölt részek vörösbetűsek.

28.

Lőcse, 1656. [Pótlás: Szabó RMK. I. 908. sz.-hoz.]

Tseh Márton LOVAK | ORVOSSÁGOS | MEGPROBALT UY KÖNYVETS|kéje. | Mellyben sok féle gyakorolt dolgok és orvosságok vad nak; | *Kik Török, Magyar, Belgyiom, es edgyne|hány Német Országí fő Fejedelmek, és Nagyságos* | *Urak udvariban, az Lovaknak minden-féle beteg|ségekről való Orvosságok meg-probáltatván,* | *szíve-szedegettettek és le-irat|tattak,* | az Brandenburi Fejedelem és Hertzeg | fő Lovász Mestere | TSEH MARTON által. | Melly mostan Németből Magyar|rá fordíttatott. | LŐTSEN, | Nyomtatott, 1656. Eszt: 8 r A—I iv 72 sztl. lev.

Szabó I. 908. sz. a. Bod M. Athénása alapján idézi, de példányt nem látott.

PUKÁNSZKYNÉ KÁDÁR JOLÁN.